

Quicksan flora en fauna

Zonneveld Roodakker te Kapel Avezaath, gemeente Buren

Eelerwoude werkt

met passie aan een mooi

en groen Nederland

Opdrachtgever:

Solarfields

Opdrachtnemer:

Eelerwoude

[Onze vestigingen](#)

088-1471100

info@eelerwoude.nl

www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 202497

Datum: 7-10-2021

Projectleider:

Opgesteld:

Gecontroleerd:

Status: Definitief

Versie: 3

© 2021 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
2	Huidige situatie en ontwikkeling.....	6
2.1	Huidige situatie.....	6
2.2	Voorgenomen ontwikkeling en bijbehorende werkzaamheden	7
3	Natuurwetgeving en -beleid.....	8
3.1	Inleiding	8
3.2	Bescherming van soorten	8
3.3	Bescherming van gebieden.....	8
3.4	Bescherming van houtopstanden	9
3.5	Gelders Natuurnetwerk	9
4	Methode en aanpak	11
4.1	Inleiding	11
4.2	Bureauonderzoek	11
4.3	Terreinbezoek.....	11
4.4	Aanpak.....	12
5	Toetsing beschermde soorten.....	13
5.1	Planten.....	13
5.2	Zoogdieren.....	13
5.2.1	Vleermuizen	13
5.2.2	Grondgebonden zoogdieren	14
5.3	Vogels	15
5.4	Reptielen.....	16
5.5	Amfibieën	17
5.6	Vissen.....	18
5.7	Ongewervelden	18
6	Input ecologische inrichting	20
7	Conclusie	24
7.1	Beschermde soorten.....	24
7.1.1	Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt	24
7.1.2	Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt	24
7.1.3	Algemene zorgplicht	24
7.2	Bescherming gebieden	25
7.3	Bescherming houtopstanden	25
7.4	Gelders natuurnetwerk	25

7.5	Geldigheid rapportage.....	25
7.6	Input ecologische inrichting.....	25
Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving		27

1 Inleiding

Voorgenomen wordt een zonneveld te realiseren genaamd Roodakker ten noorden van de A15 te Kapel Avezaath in de gemeente Buren (Afbeelding 1).

In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met de toetsing moet duidelijk worden hoe de (ruimtelijke) ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de Wet natuurbescherming.

Op basis van een bureauonderzoek en een veldbezoek wordt aan de hand van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde gebieden en plant- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in. Daarnaast wordt aangegeven welke aspecten van belang zijn om de impact van de zonnevelden op de directe omgeving (ecologie, bodem en dergelijke) te minimaliseren.

Afbeelding 1. Ligging en begrenzing van het plangebied (oranje kader) aan Roodakker, Kapel Avezaath in de gemeente Buren. Bron: Esri, 2021.

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt aan de straat Roodakker te Kapel Avezaath gemeente Buren, provincie Gelderland. Het plangebied bestaat uit intensief gebruikte agrarische percelen welke ten tijde van het veldbezoek werden gebruikt als grasland en voor akkerbouw (Afbeelding 2). De akkerbouwpercelen waren recent geoogst. De percelen worden opgedeeld door kavelsloten die begroeid zijn met riet. Ook ligt om het gebied heen een waterloop, variërend in breedte. Het gebied wordt aan alle vier de zijden omringd door wegen: Roodakker aan de noord-, oost- en zuidkant en Laageinde aan de westkant. De weg Laageinde ligt middels een viaduct over de A15. Aan de westzijde van Laageinde is een bosschage aanwezig bestaande uit bomen en struikgewas, met daarvoor een waterloop. Zowel aan de noord- als zuidkant van het plangebied staan langs de weg rijen essen. In het plangebied ontbreekt hoog opgaande beplanting als bomen of bosschages. Verlichting ontbreekt in het plangebied, wel zijn er enkele lichtpunten aanwezig ter hoogte van het viaduct.

Afbeelding 2. Impressie van plangebied Roodakker, de agrarische percelen opgedeeld door kavelsloten begroeid met riet. Op de twee bovenste afbeeldingen zijn de essen langs Roodakker te zien. Rechts onderin het bosschage aan de overzijde van Laageinde. Linksonder zicht op het plangebied vanaf de westkant. Opname: 15 september 2021.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling en bijbehorende werkzaamheden

Voorgenomen wordt in het gebied van circa 14 hectare een zonneveld van circa 10 hectare te ontwikkelen. De precieze opstelling is nog niet bekend. Het project zit nu in de verkennende fase. Er wordt rekening gehouden met behoud van bestaande waterlopen en het graven in de oevers ten behoeve van natuurontwikkeling.

3 Natuurwetgeving en -beleid

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde dieren of planten. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “andere soorten”. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan of ruimtelijke ontwikkeling is het verplicht om te toetsen of deze kan leiden tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer sprake is of kan zijn van een overtreding, dan dient er onderzocht te worden of een vrijstelling geldt. Indien er geen vrijstelling geldt, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied

De Wet natuurbescherming is een nationale Wet. Indien negatieve effecten worden verwacht door activiteiten of ontwikkelingen is een toetsing aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

3.3 Bescherming van gebieden

Met het onderdeel gebiedsbescherming worden binnen de Wet natuurbescherming de Natura 2000-gebieden beschermd. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden.

Gevolgen plangebied

Niet stikstof-gerelateerde effecten

Het plangebied ligt op ruim 3,5 kilometer afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Rijntakken. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maken dat de effecten uitsluitend tot het

plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied Rijntakken (en verder weggelegen Natura 2000-gebieden), de invulling van de tussenliggende gebieden met infrastructuur en bebouwing en de aard van de voorgenomen werkzaamheden en inrichting, is er geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Rijntakken, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Momenteel zijn via een wetswijziging op 1 juli 2021 alle tijdelijke projecten vergunningsvrij. Derhalve is het op dit moment niet noodzakelijk om een stikstofberekening uit te voeren. De regelgeving omtrent stikstofdepositie is echter al jaren volop onderhevig aan veranderingen, het is derhalve niet te voorspellen hoe dit zich in de toekomst zal ontwikkelen. Momenteel is het uitvoeren van een stikstofberekening niet noodzakelijk. Een significante stikstofdepositie wordt daarnaast ook niet verwacht vanwege de aard en beperkte omvang van de ontwikkeling in relatie met de grote afstand tot omliggende Natura 2000-gebieden.

3.4 Bescherming van houtopstanden

Het kappen of rooien van bomen is niet zomaar toegestaan in de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook bij het rooien of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee. Onder bos wordt verstaan:

- alleen bossen die buiten de ‘bebouwde kom Boswet’ liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

De gemeente stelt de grenzen van de ‘bebouwde kom Boswet’ bij besluit vast. Deze grenzen kunnen afwijken van de ‘bebouwde kom Verkeerswet’. Het besluit wordt door de provincie goedgekeurd. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

Gevolgen plangebied

Er worden binnen het plangebied geen bomen gekapt. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

3.5 Gelders Natuurnetwerk

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Dit Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk en hebben hiervoor soms een andere benaming. Zo gebruikt Gelderland de benaming Gelders Natuurnetwerk (GNN). De provincie Gelderland heeft daarnaast de Groene Ontwikkelingszone (GO) vastgelegd. Dit zijn gebieden die over het algemeen rond en tussen de GNN liggen, zoals de ecologische verbindingzones, weidevogelgebieden en rustgebieden voor wintergasten (ganzen). In de GO is ruimte voor economische ontwikkelingen indien deze samengaan met een substantiële versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden.

In het GNN en GO geldt het ‘nee, tenzij’- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op het GNN of GO denkbaar zijn, is het noodzakelijk een GNN-toetsing uit te voeren. Het GNN en de GO worden beide beschermd tegen aantasting van de kernkwaliteiten.

Een toetsing aan het natuurbeleid is alleen noodzakelijk als de ontwikkeling in strijd is met het bestemmingsplan. Daarnaast moet het plangebied in het GNN of een andere door de provincie beschermde

natuurzone liggen. In een aantal provincies kent het natuurbeleid externe werking. Dit geldt niet voor provincie Gelderland.

Gevolgen plangebied

Het plangebied en de directe omgeving maken geen onderdeel uit van het GNN of GO. Het dichtstbijzijnde GNN- en/of GO-gebied ligt op circa 500 meter afstand van het plangebied, aan de zuidzijde van de A15. Een toetsing aan het GNN-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

4 Methode en aanpak

4.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is (indien beschikbaar) gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) op 14 september 2021. Daarbij is geselecteerd op gegevens bekend van de afgelopen 5 jaar;
- de landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, is gebruikt om na te gaan of nabij het plangebied in het verleden beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of data van de waarnemingen waren daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer) en kunnen daardoor betrekking hebben op waarnemingen buiten het plangebied.

4.3 Terreinbezoek

Op basis van een eenmalig veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door J. Loeffen uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude (Kader – Ecologisch deskundige). Het veldbezoek is uitgevoerd op 15 september 2021 bij 17°C, zwaarbewolkt weer en windkracht 1 Bft. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten genoteerd.

Kader – Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

4.4 Aanpak

Als achtergrondinformatie voor het veldbezoek is gebruik gemaakt van de inventarisatie van de ligging van het plangebied ten opzichte van natuurgebieden (Natura 2000 en GNN/GO) in combinatie met beschikbare verspreidingsgegevens vanuit de NDFF.

Tijdens het veldbezoek is geïnventariseerd of op de plekken in het plangebied waar werkzaamheden zijn gepland, geschikt biotoop aanwezig is voor de soort(groep) die is waargenomen. Zo ja, is geïnventariseerd of de werkzaamheden een negatief effect kunnen hebben op beschermde functies van de soort(groep), zoals voortplantingsgebied of essentieel foerageergebied, en of dit kan worden voorkomen.

5 Toetsing beschermde soorten

5.1 Planten

Voorkomen en functie

Vanuit verspreidingsgegevens zijn geen beschermde plantensoorten bekend in het plangebied. Het plangebied is als agrarische grond in gebruik. De percelen die bestaan uit graslanden zijn gedekt met Engels raaigras waartussen en omheen enkele kruiden groeien. De waterlopen zijn begroeid met riet. Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten aangetroffen.

Effecten en ontheffing

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Door het aanwezige habitat, de functie van het gebied met productiegronden en de mate van bewerking, ligt dit ook in lijn der verwachting. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

Conclusie: nader onderzoek of een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is voor beschermde planten niet noodzakelijk.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

Vanuit verspreidingsgegevens is bekend dat gewone dwergvleermuis in het bebouwde gebied rondom het plangebied voorkomt. Op basis van het aanwezige biotoop worden laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en eventueel gewone grootoorvleermuis ook verwacht.

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of het plangebied geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen. Deze verblijfplaatsen kunnen de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

In het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig waar gebouwbewonende vleermuissoorten kunnen verblijven. Woningen en gebouwen rondom de gebieden vallen buiten de grenzen van het plangebied.

Binnen de grenzen van het plangebied zijn geen bomen aanwezig. Rondom het plangebied zijn bomen/boschages aanwezig. Deze staan buiten de grenzen van het gebied waar wordt gewerkt. Eventuele verblijfplaatsen blijven daardoor behouden. Ook worden deze eventuele verblijfplaatsen niet verstoord of beschadigd bij uitvoering van de werkzaamheden doordat voldoende afstand wordt behouden en er in de huidige situatie reeds sprake is van verlichting, geluid en trilling door landbouwvoertuigen en verkeer.

Foerageergebieden en vliegroutes

Door de beschutting van bomen rondom het gebied en de begroeide waterlopen met riet, is het plangebied geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De open grasland- en akkerpercelen zijn voor vleermuizen slechts matig geschikt om te foerageren: het ontbreken van variatie, het kort onderhouden grasland en de openheid zorgen ervoor dat er maar weinig insecten zijn om op te jagen. De bomenlanen langs Roodakker zijn door het lijnvormig element zeer geschikt als vliegroute.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven.

Er zijn geen effecten te verwachten op vleermuizen:

- gebouwen en daarmee verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten zijn in het plangebied afwezig. Eventuele verblijfplaatsen in bebouwing rondom het plangebied worden niet verstoord of beschadigd.
- Er worden geen bomen gekapt. De bomen rondom het plangebied blijven behouden. Eventuele verblijfplaatsen worden niet verstoord of beschadigd.
- Er is geen sprake van essentieel foerageergebied. Aanwezige erven, woningen en begroeiing rondom het plangebied blijft behouden waardoor vleermuizen kunnen blijven foerageren. Ook kunnen vleermuizen na aanleg van het zonneveld het plangebied blijven gebruiken als foerageerlocatie.
- er is geen sprake van negatieve effecten op een essentiële vliegroute. Een eventuele vliegroute langs Roodakker wordt door de aanleg van het zonneveld niet verstoord of beschadigd.

Doordat (negatieve effecten op) essentiële functies op voorhand kunnen worden uitgesloten, is het uitvoeren van een nader onderzoek niet noodzakelijk.

Conclusie: nader onderzoek of een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is voor vleermuizen niet noodzakelijk.

5.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie

Vanuit verspreidingsgegevens is bekend dat hermelijn, bunzing en boomarter in de omgeving van het plangebied voorkomen. De dieren zijn ter plaatse van de A15 aangetroffen. Daarnaast komt bever aan de oostzijde van het gebied voor. Begroeiing tot de grond zoals bij bosschages met een dichte onderbegroeiing of dichte bermen, bieden geschikt biotoop voor grondgebonden zoogdieren; zowel soorten waarvoor een vrijstelling geldt als beschermde soorten.

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Van de vrijgestelde soorten is voor egel, konijn, haas en algemene muizensoorten geschikt biotoop in het plangebied aanwezig. De soorten kunnen het plangebied gebruiken als (onderdeel van hun) leefgebied of gebruiken als migratieroute.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Van de beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt zijn hermelijn, bunzing en boomarter bekend. Geschikt biotoop is in het plangebied in beperkte mate aanwezig. De oevers van waterlopen kunnen door kleine marters worden gebruikt wanneer zij zich door het landschap verplaatsen. Geschikte verblijfplaatsen als takkenhopen (bunzing, hermelijn) en grotere boomholten of schuren/kelders (boomarter) zijn niet aangetroffen op de plekken waar werkzaamheden zijn gepland.

Andere beschermde soorten zoals eekhoorn, wezel, steenmarter, das of waterspitsmuis kunnen worden uitgesloten. Verblijfplaatsen zoals bomen met nesten (eekhoorn), holten en takkenhopen (wezel), kelders of open schuren (steenmarter), burchten (das) of goed begroeide oevers met watervegetatie (waterspitsmuis), ontbreken. Daarnaast ligt het plangebied buiten bekend verspreidingsgebied van eekhoorn.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De voorgenomen werkzaamheden zullen naar verwachting tijdelijk leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende zoogdieren met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Voor beschermde soorten zoals marterachtigen, eekhoorn en waterspitsmuis geldt dat negatieve effecten zijn uit te sluiten. Verblijfplaatsen en essentieel leefgebied zijn in het plangebied niet aangetroffen. Een negatief effect op beschermde grondgebonden zoogdieren is daarmee uitgesloten.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is voor grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk.

5.3 Vogels

Voorkomen en functie

Meerdere vogelsoorten zijn vanuit verspreidingsgegevens bekend in en rondom het plangebied, zoals houtduif, ekster, graspieper, putter, roodborst, vink, tjiftjaf, scholekster, kievit, grutto en tureluur. Deze vogelsoorten zijn veelal baltsend/zingend of met vastgesteld territorium waargenomen. Ten tijde van het veldbezoek zijn geen bezette dan wel oude nesten waargenomen.

Alle vogels zijn als soort beschermd in de Wet natuurbescherming. Onderscheid wordt gemaakt tussen vogels met jaarrond beschermde nesten, vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving en overige (broed)vogels. Onder de vogels met jaarrond beschermde nesten vallen onder andere soorten die hun nesten ook buiten het broedseizoen gebruiken, soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn en soorten die steeds van hetzelfde nest gebruik maken en niet of nauwelijks zelf een nest kunnen bouwen.

Onder de vogels met jaarrond beschermde leefomgeving vallen soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats die zij het jaar daarvoor hebben gebruikt of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze nesten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Deze soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Indien dit het geval is, is een omgevingscheck noodzakelijk.

Jaarrond beschermde nesten

In het plangebied zijn geen bomen aanwezig waar nesten in aanwezig kunnen zijn van vogelsoorten die jaarrond gebruik maken van het nest als vaste rust- en verblijfplaats. Dergelijke nesten zijn, met name bij plangebied Roodakker, ook niet aangetroffen in bomen rondom het plangebied. Ook zijn in het plangebied geen gebouwen aanwezig als open schuren die een dergelijke functie kunnen vervullen. Deze zijn wel in de directe omgeving aanwezig. Bekend is dan ook dat steenuil in de omgeving broedt en territoria heeft. Voor buizerd, kerkuil, steenuil en sperwer geldt dat het plangebied wel geschikt foerageergebied biedt.

Jaarrond beschermde functionele leefomgeving

Voor soorten (zoals) koolmees, pimpelmees en zwarte kraai, is in en rond het plangebied geschikt leefgebied aanwezig.

Overige (broed)vogels

Aan de overige soorten zoals houtduif, roodborst en winterkoning biedt het groen rondom het plangebied geschikt leefgebied als nestgelegenheid, foerageer- en schuilmogelijkheden. Hierin kunnen nesten van deze algemeen voorkomende broedvogels voorkomen. In het plangebied ontbreekt opgaande beplanting waar vogels gebruik van kunnen maken.

Effecten en ontheffing

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten het hele jaar door beschermd. Dergelijke nesten zijn in het plangebied en direct er omheen, niet aangetroffen. Er is daarmee geen effect op broedende vogels met jaarrond beschermd nest.

Vogels met jaarrond beschermde functionele leefomgeving

Voor de vogelsoorten van deze categorie geldt dat het plangebied geen functioneel leefgebied betreft; de vogels zijn voor hun voortplanting niet afhankelijk van het leefgebied (biotoop) dat in het plangebied aanwezig is. Daarvoor is de huidige inrichting van het plangebied, vanwege het ontbreken van beplanting, niet geschikt. Ook is er sprake van alternatieve leefgebieden in de directe omgeving van het plangebied, zoals de bomenlaan langs Roodakker en aanwezige bosschages. Het nemen van compenserende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

Overige (broed)vogels

Verstoring van broedende vogels en vernieling van in gebruik zijn de vogelnesten moet worden voorkomen.

De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen¹. Door de werkzaamheden van het voorterrein uit te voeren buiten deze periode, wordt de kans verkleind dat op dat moment broedende vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden binnen het broedseizoen kunnen worden uitgevoerd als met zekerheid kan worden vastgesteld dat er geen broedende vogels/nesten met jongen aanwezig zijn in te kappen groen. Let op, soorten als houtduif kunnen het hele jaar door broeden. Voor de Wet natuurbescherming zijn alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort. Let daarom altijd op aanwezige, broedende vogels. Wordt een broedende vogels aangetroffen, dan moet worden gewacht met het uitvoeren van werkzaamheden ter plaatse tot de vogel klaar is met broeden en jongen het nest hebben verlaten.

Conclusie: verstoring van broedende vogels en vernieling van in gebruik zijnde vogelnesten moet worden voorkomen. Bij de werkzaamheden moet men altijd alert zijn op het voorkomen van (in gebruik zijnde) vogelnesten.

5.4 Reptielen

Voorkomen en functie

Vanuit verspreidingsgegevens zijn geen recente verspreidingsgegevens bekend van reptielen in of rondom het plangebied.

Beschermde reptielen, zoals ringslang, zijn gebonden aan specifieke terreinen. Voor ringslang zijn dit goed ontwikkelde waterlopen, voortplantingsplaatsen (broeihopen) en overwinteringsplaatsen. In het plangebied

¹ In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

ontbreken geschikte voortplantings- en overwinteringsplaatsen, de waterlopen kunnen door de aanwezige vegetatie door ringslang worden gebruikt om te foerageren.

Voor andere beschermde reptielen zoals levendbarende hagedis, hazelworm en gladde slang ligt het plangebied buiten bekend verspreidingsgebied. Ook voor deze soorten geldt dat geschikt biotoop, zoals open zanderige plekken, struweel, heide en een dikke strooisellaag, ontbreken.

Effecten en ontheffing

Op basis van het aanwezige biotoop kunnen essentiële functies van beschermde reptielen worden uitgesloten en is daarmee geen sprake van negatieve effecten op reptielen. Ringslang kan van de waterlopen in het plangebied gebruik maken om te foerageren. Dit betreft geen essentiële functie en de waterlopen blijven behouden. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is voor reptielen niet noodzakelijk.

5.5 Amfibieën

Voorkomen en functie

Vanuit verspreidingsgegevens zijn geen waarnemingen bekend van beschermde amfibieën. Oude waarnemingen (2013) aan de zuidzijde van de A15 is voor dit gebied niet relevant door de ligging van de A15 tussen het waargenomen dier en het plangebied, dat niet tot nauwelijks overbrugbaar is voor deze dieren.

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

In en rond het plangebied is voor algemene soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander geschikt voortplantingswater en landbiotoop aanwezig. Ook kunnen deze soorten het plangebied kruisen vanuit omliggend voortplantingswater/landbiotoop.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Van beschermde soorten amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, zijn niet recent en nabij het plangebied waargenomen.

Voor beschermde soorten zoals heikikker, rugstreeppad en kamsalamander is geen geschikt biotoop aanwezig. Half natuurlijk grasland (heikikker) en een goed vergraafbare bodem ontbreekt en er is geen sprake van geïsoleerde poelen/wateren die niet zijn begroeid (rugstreeppad). Ook voor kamsalamander ontbreekt geschikt voortplantingsbiotoop, poelen met een goed ontwikkelde watervegetatie op maximaal 200 meter afstand van bos/boschages waar de soort kan overwinteren. Voor alpenwatersalamander ligt het plangebied daarnaast buiten bekend verspreidingsgebied.

Effecten en ontheffing

Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De werkzaamheden zullen naar verwachting tijdelijk leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde (algemeen) voorkomende amfibieën met het beschermingsregime “andere soorten”. Voor deze beschermde soorten is bij een ruimtelijke inrichting door de provincie Gelderland een vrijstelling van de ontheffingsplicht opgesteld.

Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Op basis van het aanwezige biotoop kunnen essentiële functies van beschermde amfibieën worden uitgesloten en is daarmee geen sprake van negatieve effecten op amfibieën. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Aanbeveling: mogelijk worden met de landschappelijke inpassing van het zonneveld de oevers ontwikkeld waardoor er wordt gegraven in het talud en mogelijk deels in de waterlopen. Doordat algemene amfibie-soorten ter plaatse van die werkzaamheden aanwezig kunnen zijn, wordt in het kader van de zorgplicht aanbevolen werkzaamheden aan oever en waterloop uit te voeren wanneer de larven zijn volgroeid, vanaf augustus, en voordat volwassen exemplaren zich ingraven voor de winterslaap, voor november.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is voor amfibieën niet noodzakelijk. Aanbevolen wordt in het kader van de zorgplicht werkzaamheden aan oevers en waterloop uit te voeren buiten de kwetsbare periode.

5.6 Vissen

Voorkomen en functie

Vanuit verspreidingsgegevens is het voorkomen van grote modderkruiper bekend ten oosten van het plangebied en aan de zuidkant van de A15, ten zuidoosten van het plangebied. Het betreffen oude waarnemingen uit 2013.

In het plangebied zijn zowel rond de percelen als tussen de percelen waterlopen aanwezig. Hier kunnen algemene vissoorten voorkomen. De waterlopen tussen de percelen zijn dichtbegroeid met riet. Dit biedt geschikt habitat voor grote modderkruiper. Door de beperkte waterdiepte zijn deze delen echter niet geschikt als overwinteringsplaats voor grote modderkruiper. Voor andere beschermde vissoorten is geen geschikt biotoop aanwezig.

Effecten en ontheffing

Doordat de werkzaamheden op het land plaatsvinden, is geen sprake van negatieve effecten op algemeen voorkomende of beschermde soorten vissen.

Aanbeveling: Hoewel een essentiële functie ontbreekt, zou grote modderkruiper in de waterloop rondom het perceel voor kunnen komen. Mogelijk worden met de landschappelijke inpassing van het zonneveld de oevers ontwikkeld waardoor er wordt gegraven in het talud en mogelijk deels in de watergang. In het kader van de zorgplicht moeten negatieve effecten op voorhand worden voorkomen. Dit kan worden gedaan door de werkzaamheden in en aan de waterlopen onder de waterlijn uit te voeren als de temperatuur van het water tussen de range van 0 ° en 25° Celsius is en als er geen ijs op het water ligt. Binnen deze temperatuurrange kunnen vissen op veranderingen reageren en worden slachtoffers zoveel mogelijk voorkomen.

Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde vissen niet noodzakelijk. Mocht er in de waterloop worden gegraven, is een aanbeveling gedaan voor de periode van uitvoering.

5.7 Ongewervelden

Voorkomen en functie

Er zijn geen verspreidingsgegevens bekend van beschermde ongewervelden in en rondom het plangebied.

Van de groep ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren) is voor beschermde soorten als gevlekte witsnuitlibel en platte schijfhoorn geen geschikt habitat aanwezig. Dit habitat bestaat onder andere uit heideterreinen, goed ontwikkelde waterlopen en venranden.

Effecten en ontheffing

Gebruik van het plangebied als voortplantingsbiotoop en overwinteringsplek door beschermde ongewervelden wordt uitgesloten. Er is geen sprake van negatieve effecten op beschermde ongewervelden. Nader onderzoek of een ontheffing Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

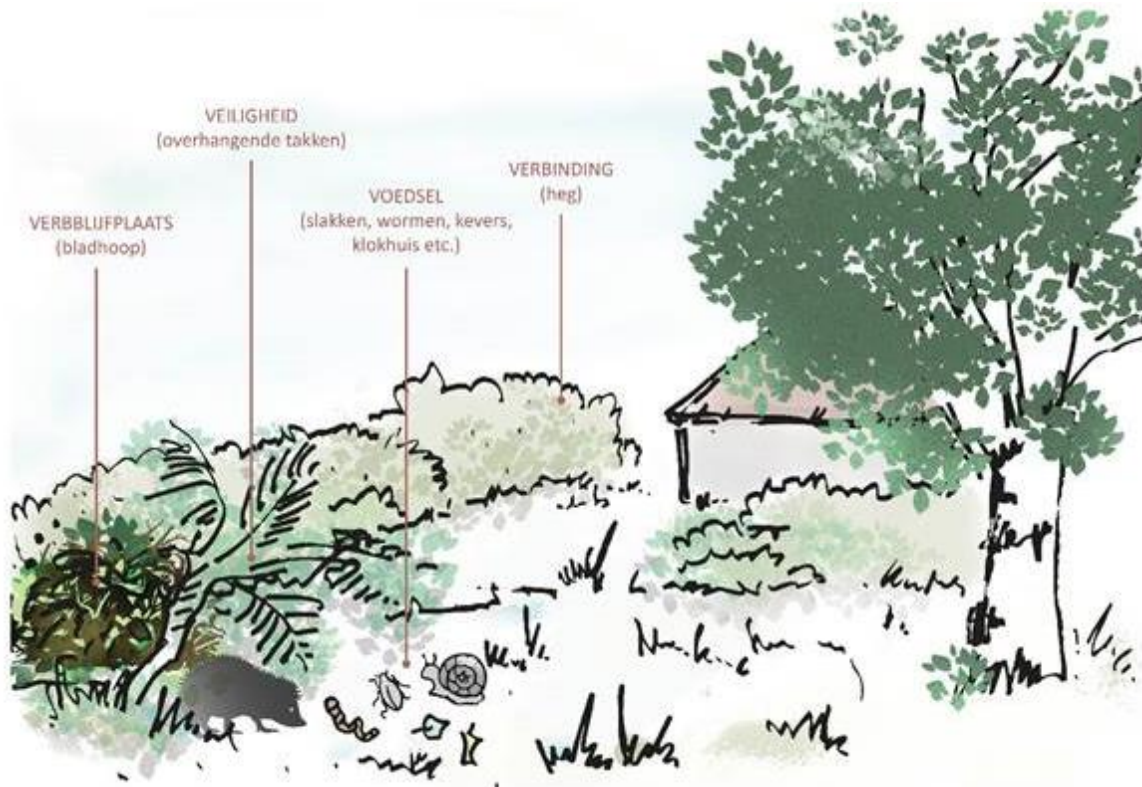
Conclusie: nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is in het kader van de Wet natuurbescherming voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk.

6 Input ecologische inrichting

Onderstaand worden aspecten benoemd die bij de inrichting kunnen worden meegenomen om positieve effecten op ecologie te realiseren.

Voedsel, verblijfplaats, verbinding, veiligheid en variatie

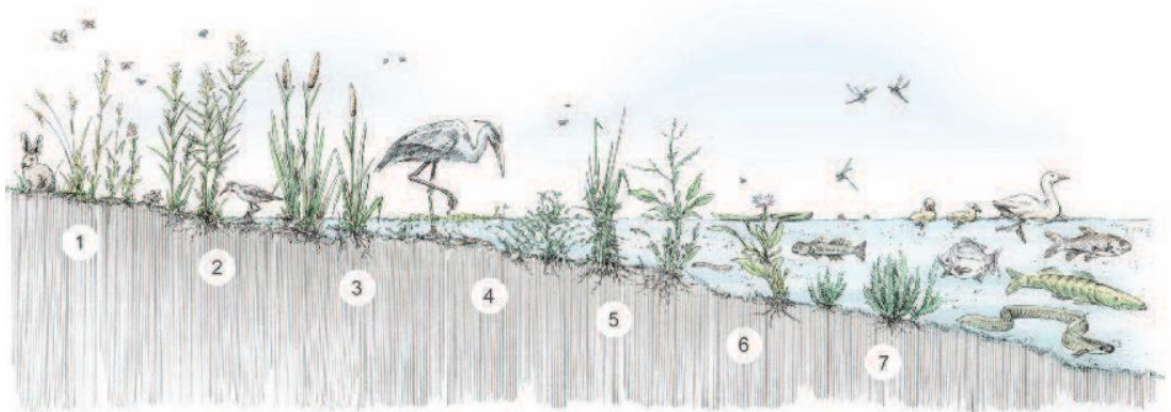
Een soort kan ergens voorkomen als aan vijf voorwaarden wordt voldaan. Dat zijn: genoeg voedsel, een verblijfplaats, verbinding met andere gebieden, veiligheid en variatie. Ze zijn allemaal nodig. Als een nestkast voor een koolmees wordt opgehangen maar er is niet voldoende voedsel, zal de kast niet in gebruik worden genomen. Het water in een beek kan schoon zijn, maar als de oever (te) vaak kort wordt gemaaid, dan kan de weidebeekjuffer hier toch niet voorkomen. Variatie is als laatste genoemd maar niet de minste. Juist op plekken waar veel variatie is, komen veel soorten voor. Er is dan voor elke soort een niche aanwezig die voldoet aan de specifieke eisen die de soort stelt aan zijn leefomgeving. Bijvoorbeeld daar waar zowel droge als natte plekken zijn, hoge en lage beplanting staat en waar hoogteverschillen in het perceel voorkomen. Zelfs kleine verschillen die op het oog nauwelijks opvallen, zorgen voor meer biodiversiteit. Onderstaande afbeelding geeft een beeld van de verschillende aspecten (Afbeelding 3).

Afbeelding 3. Weergave van de 5 V's (voedsel, verblijfplaats, verbinding, veiligheid en variatie) die van belang zijn bij het voorkomen van soorten. Bron: Eelerwoude.

Natuurvriendelijke oever

De ecologische dooradering van het zonneveld kan worden uitgebreid door het aanleggen en juist beheren van natuurvriendelijke oevers. Een oever gericht op het zuiden heeft de voorkeur boven een oever gericht op het noorden, vanwege de warmere ligging en de grotere lichtintensiteit. Veelal wordt een lijnvormig waterelement gerealiseerd, al kan een bochtige oever worden aangelegd zodat meer variatie ontstaat in stroming en daarmee in biotoop voor soorten. Er zijn veel varianten mogelijk. Optimaal is een oever waarin diverse vegetatie aanwezig is. Als streefbeeld voor een natuurvriendelijke oever geldt een zo flauw mogelijk talud van 1:10. Een natuurvriendelijke oever kan worden opgedeeld in zeven zones (Afbeelding 4).

1. Bloemrijk grasland: De eerste zone van de natuurvriendelijke oever is de meest droge zone, waarin bijvoorbeeld het wilgenroosje te vinden is en (spits)muizen kunnen voorkomen.
2. Vegetatie van vochthoudende grond: In de tweede zone van de natuurvriendelijke oever komen vegetaties van vochthoudende grond voor, zoals kattenstaart. Ook voelt de ringslang zich hier thuis.
3. Vegetatie van natte ruigtes (plas-dras): De derde zone van de natuurvriendelijke oever staat regelmatig onder water. Soorten zoals de gele lis en diverse libellen profiteren hiervan.
4. Moerasplanten die in ondiep water staan: De vierde zone van de natuurvriendelijke oever staat permanent onder water. In deze zone kunnen de lisdodde en de spinnende watertor voorkomen.
5. Moerasplanten die in dieper water staan: De vijfde zone van de natuurvriendelijke oever bestaat uit planten die goed gedijen in diep water, zoals bijvoorbeeld riet. Ook kan hier de kleine kareit gezien worden.
6. Drijfbladplanten: De zesde zone van de natuurvriendelijke oever groeien de zogenaamde drijfbladplanten. De waterlelie is hiervan een bekende soort. Deze zone is ook ideaal voor de kleine watersalamander.
7. Ondergedoken waterplanten: In de zevende en laatste zone van de natuurvriendelijke oever groeien vooral ondergedoken waterplanten, zoals grof hoornblad. Ook vissen, zoals de snoek, zijn hier aanwezig.

Afbeelding 4. Zeven zones bij een natuurvriendelijke oever. Bron: STOWA, 2017

Wanneer sprake is van beperkte ruimte kan worden volstaan met een natuurlijke oever aan één zijde van de waterloop. Een schematische weergave hiervan is weergegeven in onderstaande afbeelding (Afbeelding 5).

Afbeelding 5. Schematische weergave van een natuurvriendelijke oever aan een zijde van de waterloop. Bron: Waterschap Hollandse Delta.

Zonlicht

Hoe hoger de panelen, hoe meer zonlicht de bodem kan bereiken en hoe beter dit is. Bij een eenzijdige zuidgeoriënteerde opstelling van de panelen wordt de bodem door de aanwezigheid van het zonnenveld zo min mogelijk belast. Echter, een hoge vegetatieve waarde is niet te bereiken onder panelen. De belangrijkste beperking voor vegetatie is het gebrek aan zonlicht gedurende een groot deel van de dag, niet alleen onder de panelen, ook tussen de op het zuiden gerichte rijen. Een zonnenveld is daarmee ongeschikt voor zonminnende planten. Schaduwminnende planten, als bosplanten, kunnen wel van zonnevelden gebruik maken mits het regenwater ook onder de panelen op de bodem kan druppen.

Aanplant

Wilde bijen, vlinders, kevers, maar ook andere insecten halen hun voedsel met name van bloeiende planten (bloesems). Zij zijn hierbij afhankelijk van wat er binnen enkele honderden meters tot enkele kilometers groeit en bloeit. Bij aanleg van nieuwe beplanting (bomen, heesters en kruiden) is het van belang te zorgen voor een zo divers mogelijk aanbod van stuifmeel en nectar. Bij de plantkeuze is het van belang zo lang mogelijk voldoende aanbod te creëren door planten te kiezen die op verschillende tijdstippen bloeien. In de winter zijn insecten en planten niet actief en zal er geen aanbod zijn, in de zomer is er de meeste bloei en activiteit, zie onderstaand schema, de bloesemboog.

Keuze plantmateriaal

Bij de keuze voor het plantsortiment moet rekening worden gehouden met de bodem, waterhuishouding en de locatie. Op basis hiervan kan de potentieel natuurlijke vegetatie worden bepaald. Dit is de combinatie van plantsoorten die zich van nature op de plek zal ontwikkelen als er niet wordt beheerd. Van oorsprong zijn dit alleen inheemse planten. Hieronder verstaan we soorten die binnen hun natuurlijke verspreidingsgebied voorkomen. Veel soorten hebben een groot verspreidingsgebied en een daarbij passend, grote genetische diversiteit waardoor de benaming inheems onvoldoende onderscheidend is. Daarom heeft het de voorkeur te kiezen voor autochtoon plantmateriaal. Hieronder verstaan we soorten die sinds de laatste ijstijd in Nederland op eigen kracht groeien, zonder directe invloed van de mens.

Voordelen autochtoon plantmateriaal

Autochtoon plantmateriaal heeft een aantal voordelen ten opzichte van uitheemse soorten.

- Ze zijn minder vatbaar voor ziekten en aantastingen.
- Minder kans op verstoring van het ecosysteem (minder invasief).
- Beter afgestemd op de Nederlandse fauna. Onder andere doordat insecten zijn ingesteld op de groei- en bloeitijd die past bij het Nederlandse klimaat.
- Bij eventuele klimaatveranderingen is het van belang om de diversiteit van bomen en struiken die aangepast zijn aan de huidige omstandigheden zo groot mogelijk te houden en het autochtone plantmateriaal dat er nog is veilig te stellen en te versterken. Als het klimaat verder opwarmt, gaan soorten namelijk (nog) eerder bloeien en missen ze de aansluiting met insecten voor bestuiving of als voedselbron. Als het klimaat daarentegen afkoelt, kunnen soorten van zuidelijke herkomst bevriezen. Planten uit een landklimaat kennen bijvoorbeeld nauwelijks nachtvorst. Bomen en struiken van Nederlandse herkomst zijn beter toegerust voor deze schommelingen in bloeitijd en temperatuur en blijven hun natuurlijke ritme volgen.*
- Bij veel soorten heeft autochtoon materiaal een langere levensverwachting. Ook belast dit materiaal het milieu minder bij het opkweken, omdat bij sommige autochtone varianten minder gewasbeschermingsmiddelen nodig zijn.

*bron : www.staatsbosbeheer.nl

Drachtplanten

Het toepassen van zogenaamde drachtplanten geeft een aanvullende grote waarde. Dit zijn planten met een (vrij) hoge nectarwaarde om het voedselaanbod voor insecten te vergroten. Soorten met hoge nectarwaarde zijn

wat betreft bomen soorten als gewone esdoorn, zoete kers, pruim, appelsoorten, peersoorten, vogelkers, robinia en wilgen. Vooral wilgen zijn belangrijk omdat zij vroeg bloeien en insecten die uit de winterslaap komen van voedsel voorzien als het aanbod nog gering is. Qua heesters: gele kornoelje, wilde liguster, sleedoorn, Koninginnekruid, gewone braam en framboos en diverse kruidachtigen. Van belang is soorten toe te passen die gebiedseigen zijn, die passen in het type landschap.

Begrazing

Begrazing door schapen is geen meerwaarde voor ontwikkeling van soorten. Wanneer begrazing wordt gebruikt om natuurdoelen te behalen wordt dit ingezet voor:

- nabeweiding;
- zeer extensieve begrazing.

Eventueel kunnen delen worden uitgerasterd zodat een deel van het gebied kan ontwikkelen en het overige deel dient als voedsel voor de schapen.

Beheer

Alles valt of staat met aanleg en beheer: bij het toepassen van het juiste beheer komt de beoogde meerwaarde voor landschap en ecologie ook daadwerkelijk tot uiting. Immers het ontwerp kan nog zo mooi zijn, als de aanleg of het beheer niet goed is, komt het niet tot uiting in de praktijk. Een beheerplan biedt hierbij een instrument. Jaarlijks monitoren is van belang om na te gaan of het beheer nog op de juiste wijze wordt uitgevoerd of dat het gebied vraagt om een aangepast beheer.

7 Conclusie

7.1 Beschermde soorten

7.1.1 Soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

De ontwikkeling zal naar verwachting tijdelijk leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van een aantal beschermde soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. Het betreft soorten als gewone pad, haas, konijn en diverse algemene muizensoorten. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er sprake is van een tijdelijke en plaatselijke verstoring, voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft.

7.1.2 Soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt

Met de volgende soorten en/of soortgroepen dient rekening te worden gehouden.

Houd rekening met amfibieën

Mogelijk worden met de landschappelijke inpassing van het zonneveld de oevers ontwikkeld waardoor er wordt gegraven in het talud en mogelijk deels in de waterlopen. Doordat algemene amfibiesoorten ter plaatse van die werkzaamheden aanwezig kunnen zijn, wordt in het kader van de zorgplicht aanbevolen werkzaamheden aan oever en waterloop uit te voeren wanneer de larven zijn volgroeid, vanaf augustus, en voordat volwassen exemplaren zich ingraven voor de winterslaap, voor november.

Aanbeveling voor vissen

In waterlopen rondom het plangebied zou grote modderkruiper voor kunnen komen. Negatieve effecten worden op voorhand voorkomen door de werkzaamheden in en aan de waterlopen onder de waterlijn uit te voeren als de temperatuur van het water tussen de 0 en 25° Celsius is en als er geen ijs op het water ligt.

Broedvogels

Verstoring van broedende vogels en vernieling van in gebruik zijn de vogelnesten moet worden voorkomen.

De periode van 1 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen². Door de werkzaamheden van het voorterrein uit te voeren buiten deze periode, wordt de kans verkleind dat op dat moment broedende vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden binnen het broedseizoen kunnen worden uitgevoerd als met zekerheid kan worden vastgesteld dat er geen broedende vogels/nesten met jongen aanwezig zijn in te kappen groen. Let op, soorten als houtduif kunnen het hele jaar door broeden. Voor de Wet natuurbescherming zijn alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort. Let daarom altijd op aanwezige, broedende vogels. Wordt een broedende vogels aangetroffen, dan moet worden gewacht met het uitvoeren van werkzaamheden ter plaatse tot de vogel klaar is met broeden en jongen het nest hebben verlaten.

7.1.3 Algemene zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 een omschrijving opgenomen over de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht neemt voor alle in het wild levende dieren en planten, dus ook niet-beschermde soorten, en hun directe leefomgeving. Dit is een algemene verantwoordelijkheid die

² In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

voor iedereen geldt. Het betekent bijvoorbeeld dat er niet onnodig dieren en planten worden gedood, wanneer redelijkerwijs een andere oplossing voor is, bijvoorbeeld door de dieren te verplaatsen naar een ander gebied.

7.2 Bescherming gebieden

Niet stikstof-gerelateerde effecten

Het plangebied ligt op ruim 3,5 kilometer afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Rijntakken. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maken dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Er is geen sprake van mogelijk negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Wet natuurbescherming van niet stikstof-gerelateerde effecten wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Stikstof-gerelateerde effecten

Momenteel zijn via een wetswijziging op 1 juli 2021 alle tijdelijke projecten vergunningsvrij. Derhalve is het op dit moment niet noodzakelijk om een stikstofberekening uit te voeren. De regelgeving omtrent stikstofdepositie is echter al jaren volop onderhevig aan veranderingen, het is derhalve niet te voorspellen hoe dit zich in de toekomst zal ontwikkelen. Een significante stikstofdepositie wordt daarnaast ook niet verwacht vanwege de aard en beperkte omvang van de ontwikkeling in relatie met de grote afstand tot omliggende Natura 2000-gebied. Momenteel is het uitvoeren van een stikstofberekening niet noodzakelijk.

7.3 Bescherming houtopstanden

Er worden binnen het plangebied geen bomen gekapt. Een nadere toetsing van houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.

7.4 Gelders natuurnetwerk

Het plangebied en de directe omgeving maken geen onderdeel uit van het GNN of GO. Het dichtstbijzijnde GNN/GO-gebied ligt circa 500 meter afstand, aan de zuidzijde van de A15. Een toetsing aan het GNN-beleid wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

7.5 Geldigheid rapportage

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

7.6 Input ecologische inrichting

In hoofdstuk 6 is input gegeven om het zonnenveld dusdanig in te richten dat een meerwaarde wordt bereikt voor ecologie in plaats van dat het zonnenveld afbreuk doet aan de ecologie ter plaatse.

Literatuurlijst

- STOWA (2017). Handreiking natuurvriendelijke oevers
<https://www.stowa.nl/sites/default/files/assets/PUBLICATIES/Publicaties%202000-2010/Publicaties%202005-2009/STOWA%202009-37.pdf>
- Ministerie van Economische Zaken (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, versie 1.3.
- NDFF (2021). Nederlandse Databank Flora en Fauna. <https://www.ndff.nl/>
- Van Kessel, N. & J. Kranenbarg, 2012. Vissenatlas Gelderland. Ecologie en verspreiding van zoetwatervissen in Gelderland. Uitgeverij Profiel, Bedum.

Websites

<https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/index.html?id=7ee7f076e44b48f18d36528e9f9d1d87>

<https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/index.html?id=6b1adc4e421a4c7ebcb84d7c12cb7af6>

<https://www.wshd.nl/plan-natuurvriendelijke-oever-strijense-haven>

Soortinformatie:

- www.zoogdiervereniging.nl
- www.libellennet.nl
- www.sovon.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.vlinderstichting.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader natuurwetgeving

Bescherming van soorten

Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende planten- en diersoorten, of de soort nu beschermd is of niet (= zorgplicht). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wilde levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld, maar kan door toepassing van bestuursdwang wel worden gehandhaafd.

Beschermingsregimes

Op het onderdeel soortbescherming deelt de Wet natuurbescherming soorten in drie beschermingsregimes in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Alle vogels cf. artikel Vogelrichtlijn

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Soorten uit Bijlage IV Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd³.

3. Beschermingsregime “andere soorten”

Soorten die uit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Elk van deze beschermingsregimes heeft zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Verbodsbepalingen

De Wet natuurbescherming gaat uit van het ‘nee, tenzij-principe’. In de wet worden ten aanzien van de beschermde soorten een aantal verbodsbepalingen genoemd (figuur 1). De verbodsbepalingen zijn gekoppeld aan het beschermingsregime van de soort (resp. Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de groep ‘Overige soorten’). Dat betekent dat deze verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij voor de soort(en):

- een vrijstelling geldt;
- er gewerkt wordt met een goedgekeurde Gedragscode (feitelijk een collectieve ontheffing);
- een ontheffing is verkregen.

³ De brochure ‘Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen’, versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016 impliceert dat de bescherming uit de Vogelrichtlijn prevaleert boven de bescherming van vogels uit de verdragen van Bonn en Bern

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Figuur 1. Overzicht verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming (bron: brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen', versie 1.3. Ministerie van EZ, december 2016).

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen (en deze toch te mogen overtreden) via een ontheffing of een vrijstelling moet aan drie criteria worden voldaan:

1. er is geen andere bevredigende oplossing voor de handeling (=alternatievenafweging);
2. de afwijking is gebaseerd op een in de wet genoemd belang (b.v. openbare veiligheid of volksgezondheid);
3. de ingreep of handeling mag geen afbreuk doen aan en/of verslechtering betekenen voor de staat van instandhouding van de soort.

Als aan (alle) drie deze vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk in de vorm van een provinciale verordening of een (goedgekeurde) gedragscode.

Voorgaand figuur geeft een overzicht van de verbodsbepalingen per beschermingsregime. De verbodsbepalingen voor de groep van overige, 'nationale' soorten zijn geïnspireerd op de Habitatrichtlijn en op een aantal punten versoepeld. Zo is het opzettelijk verstoren van beschermde soorten (en hun verblijfplaatsen) uit deze groep van overige soorten niet langer verboden. Wel is het nog steeds verboden om vaste verblijfplaatsen van dieren onder dit beschermingsregime opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vogels geldt dat verstoren niet verboden is als de verstoring maar niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort (*artikel 3.1, lid 4 en lid 5*). Het beschadigen van in gebruik zijnde vogelnesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren dus niet meer, tenzij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de specifieke soort(en). Het is aan de initiatiefnemer om zich op de hoogte te (laten) stellen, en waar nodig aan te tonen, dat de op zich verstorende activiteit geen bedreiging vormt voor de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

Tot slot geldt het opzettelijk doden of vangen en het verbod om vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of beschadigen, niet voor bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis in of op gebouwen of de daarbij behorende erven of roerende zaken (*artikel 3.10 lid 3*). Zie kader – Opzettelijkheid.

Kader - Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (artikel 10). Hierdoor was de Flora en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daar is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant....”*.

Andere bevredigende oplossing(en)

De initiatiefnemer moet aantonen en beargumenteren dat er geen andere bevredigende oplossingen zijn waardoor overtreding van de verbodsbepaling(en) kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door planaanpassing of het aanpassen van de uitvoeringsperiode. Het is aan het bevoegd gezag (doorgaans dus de provincie) om de alternatieve oplossingen te beoordelen en hierover te besluiten. De onderbouwing moet gebaseerd zijn op objectieve en controleerbare gegevens.

Belangen

Voor de soorten die beschermd zijn onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de in deze richtlijnen genoemde belangen. Voor de groep van overige, nationaal beschermde soorten wordt uitgegaan van de in de Habitatrichtlijn genoemde belangen, plus een aantal aanvullende belangen. In het Kader - Wettelijk Belang wordt een overzicht gegeven van deze belangen.

Staat van instandhouding van de soort

Tot slot moeten de effecten van de voorgenomen handeling(en) worden beoordeeld aan de staat van instandhouding (Svl) van de soort. Zie ook kader – Staat van instandhouding. De Svl varieert per soort en per handeling, en is niet vastgelegd in de wet. Een handeling op een zeldzame beschermde soort zal eerder leiden tot een negatief effect op de Svl dan bij een algemene soort. Belangrijk is ook de trend (aantalsontwikkeling) en de ruimtelijke verspreiding van de soort. Bij de beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve (versterkende) effecten, bijvoorbeeld door andere handelingen of ontwikkelingen in de omgeving en met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van deze soort(en). Bij de beoordeling mogen compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen worden betrokken. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Om te beoordelen of aan deze criteria wordt voldaan, moet inzicht worden gegeven in:

1. De Svl (van de populatie) van de soort (in zijn natuurlijke verspreidingsgebied).
2. Het effect van de handeling of ontwikkeling op de soort.

Kader - Staat van instandhouding

- **Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn:** “De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort”.
- **Beschermingsregime soort Habitatrichtlijn:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.
- **Beschermingsregime Overige soorten:** “Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan”.

Voorkomen van overtreding verbodsbepalingen

In sommige situaties kunnen maatregelen worden getroffen waardoor negatieve effecten en overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de kap van bomen met broedende vogels uit te stellen tot na de broedtijd. Al kan de boom ook een nest bevatten van een vogelsoort waarbij het nest jaarrond beschermd is, waardoor overtreding niet kan worden voorkomen. Het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode(n) van beschermde soorten is een veel toegepaste maatregel. Andere mogelijkheden om overtreding te voorkomen zijn wellicht het aanpassen van de werkvolgorde, gebruik te maken van andere apparatuur of de werkzaamheden te faseren in ruimte en tijd (zoals in het voorbeeld).

Vrijstellingen

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen die leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen in de wet. Dit zijn bijvoorbeeld de provinciale vrijstellingen en de gedragscodes. Ook kan er sprake zijn van een vrijstelling als de handeling is opgenomen in een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of programma in het kader van een programmatische aanpak. Tot slot kan het Rijk voor handelingen en activiteiten waarvoor zij bevoegd gezag is een vrijstelling geven in de vorm van een Ministeriële Regeling. Vrijstellingen kunnen alleen gelden voor de verbodsbepalingen en de voorwaarden zoals genoemd bij de verschillende beschermingsregimes.

Provinciale verordening

Provinciale Staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Zo zijn met een provinciale verordening een aantal vooral algemeen voorkomende en beschermde zoogdieren als egel en rosse woelmuis vrijgesteld van de ontheffingsplicht. Door deze mogelijkheid ontstaan echter wel verschillen in de bescherming van soorten tussen de verschillende provincies.

Programmatische aanpak

De Wet natuurbescherming biedt de mogelijkheid om een programmatische aanpak toe te passen. Een dergelijk programma kan zowel door het Rijk als door provincies worden opgesteld. Onder de Flora en faunawet is reeds ervaring opgedaan onder de 'Generieke' of 'Gebiedsgerichte aanpak'. Tevens is voor een aantal grootschalige ontwikkelingen en plangebieden een Generieke ontheffing verleend zoals voor de gemeente Tilburg, het Havengebied Rotterdam en Vliegveld Twente. Het biedt de mogelijkheid om door middel van een actieve leefgebiedenbenadering te streven naar een betere verbinding tussen economie en ecologie.

Beheerplan Natura 2000-gebied

Tot slot zijn handelingen die onderdeel uitmaken van een beheerplan voor een Natura 2000-gebied of een programmatische aanpak (zoals stikstof) vrijgesteld, mits de handelingen zijn getoetst aan de criteria voor afwijking van de soortenbeschermingsregimes.

Kader - Wettelijk Belang

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora en fauna;
- voor onderzoek en onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt;
- om het vangen, onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen eigendom;
- in het belang van volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen, onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere 'nationaal' beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade en overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Eelerwoude

www.eelerwoude.nl